

Batthyány-ünnepségek a Veszprém megyei Dákán

Valószínű kevesen tudják az országban, hogy az 1949. október 6-án kivégzett Batthyány Lajos özvegyének, gróf Zichy Antóniának birtoka és kastélya volt Dáka községben. Az elmúlt négy évtizedben a község lakosai sem nagyon beszéltek róla, hiszen az iskolai tanulmányokban nem fordult elő, a kisközségek felbomlása, a családi beszélgetések kényszerűsége miatt pedig másutt sem igen kerül szóba. A Hazafias Népfront községi bizottsága az előljárással együtt azonban megtalálta az *okot*, hogy mégis szóba kerüljön a faluban a Batthyány család és a község kapcsolata. 1988-ban és 1989-ben több kerek évforduló adja az alkalmat a megemlékezésekre, s ezek kapcsán ünnepségsorozatot szerveznek a községben. A kerek évfordulók a következők: *Batthyány Lajosné Zichy Antónia halálának 100.*; leányának, *Batthyány Ilona születésének 150.*, *halálának 60.*; s nem utolsósorban *Batthyány Lajos kivégzésének 140.* évfordulója. Erre a három eseményre fűzték fel az egyéves ünnepségsorozatot. A szervezést az 1988 májusában megalakult Batthyány Emlékbizottság vállalta, attól kezdve folynak az előkészületek s az első évfordulós megemlékezést már meg is tartották.

Ismeretes, hogy a kivégzett miniszterelnök özvegye az emigrációból visszatérve Festetics Leótól, a Nemzeti Színház intendásától megvásárolta a dákai birtokot és kastélyt. Ebben a csendes, a világ zajától elzárt kastélyban pihentett gyermekeivel együtt minden évben, elsősorban tavasztól őszig. Itt volt 1861 februárjában is, amikor Teleki László 12 évi száműzetésből hazatérve felkereste az özvegyet. Az esemény hírére megindult Pápa ifjúsága – lakossága a református főiskola tanári karának vezetésével. Fáklyás felvonulással tisztelegtek a nemzet nagy halottjának özvegye és Teleki László előtt.

Itt volt 1882-ben is, amikor a gyermekei számára írt *Visszaemlékezéseket* fejezte be, s itt írta az előszót 1882. október 6-án. Ezután még hat nyarat töltött a kastélyban, és itt halt meg 1888. szeptember 29-én. A község római katolikus templomában ravatalozták fel és innét szállították el Pestre, a Kerepesi úti temetőbe, ahol másnap, 11-én, délelőtt 10 óraker országos részvét mellett vettek tőle végső búcsút. A halott özvegyet végakarata szerint férje mellé, a Batthyány-mauzóleumba temették.

A centenáriumi megemlékezést 1988. október 22-én tartották meg Dákán. Ez alkalommal a környező községek fiataljainak részvételével egész napos programot szerveztek. Ennek során délután vetélkedő volt Batthyány Lajosról, munkásságáról és a család dákai kapcsolatairól. Este előadás hangzott el Zichy Antónia életéről, haláláról. Ezen a napon ültették el a kastély parkjában a kiegyezés évében elültetett s azóta kipusztult *szabadság fák* helyett azt a 15 hársfát, melyek kis táblákkal ellátva emlékeztetnek a 13 aradi vértanú, valamint Batthyány Lajos és Kazinczy Lajos kivégzésére.

Batthyány Ilonáról 1989. márciusában emlékeztek meg. Ő volt a kastély utolsó földbirtokosa és sok jót tett a lakosokkal. Az első világháborúból visszatért hadköteleseknek térítésmentesen 5–5 hold földet adományozott. Végrendeletében a kastélyt gyermekotthon céljára hagyta. Erre azonban csak 1945 után került sor, amikor a Veszprém Megyei Tanács szociális otthont létesített abban, amely ma is működik. Nemes tetteiért az utókor úgy kívánta halálját kifejezni, hogy a szociális otthon felveszi Batthyány Ilona nevét. Ezt az ünnepséget összekötve a kivégzett miniszterelnökre történő megemlékezéssel 1989 októberében tervezik megtartani. Erre az alkalomra egy füzetet kívánnak megjelentetni a Batthyány család és a község kapcsolatáról.

Tóth Dezső

